

Ett folk, ett land, en konge

Taler

Carl Joachim Hambro

Dato

22 juni 1940

Sted

BBC, London

- 1 Da Stortinget holdt sitt møte på Elverum den 9.april, uttalte Presidenten med
tingets tilslutning at det for landets skyld måtte undgås at Kongen, Kronprinsen
og Regjeringen falt i fiendens hender selv om de skulle måtte ta opphold
utenfor landets grenser. Da de allierte styrker i Nord-Norge, særlig kampflyene
5 og luftvernet, måtte trekkes tilbake på grunn av utviklingen i Flandern og
Frankrike, inntraff det vi to måneder før hadde fryktet: Kongen og hans råd
hadde valget mellom å la sig fange eller å forlate landet for midlertidig å etablere
regjeringens sete utenfor Norge.
- 10 Det var et bittert og smertelig valg. Men skulle hele Norges kamp ha en mening,
skulle den linje som et enstemmig Storting besluttet å følge, føre til noe mål,
skulle muligheten for å bevare Norges fremtid som egen stat kunne bevares,
måtte det være Kongens og Regjeringens plikt å føre landets politikk videre fra
den eneste grunn hvor den kunne føres fritt og etter hensyn alene til landets
15 fremtids interesser.

- Ingen som deltok i de rådslagninger som gikk forut den beslutning som
uundgåelig måtte fattes, vil noensinne glemme dem eller den fasthet og
verdighet hvormed Kong Håkon under alle prøvelser har bøyd sig under
20 hensynet til landet og landets interesser alene. Regjeringen måtte treffe sin
avgjørelse i kraft av den fullmakt den fikk av Stortinget den 9.april. Den har ikke
kunnet legge noe ansvar fra sig ved å søke Stortinget innkalt påny. Ingen
representant som oppholder sig i område som er okkupert av fremmed makt,
har den frihet til å tale og til å handle som grunnloven forutsetter. Så sterkt har
25 dette været følt av grunnlovens givere at på det overordentlige Storting høsten
1814 blev fullmaktene fra de representanter som kom fra områder under svensk
okkupasjon, ikke uten videre godkjent. Og i grunnlovens § 85 er det gitt klart
uttrykk for grunnlovens oppfatning av dem som yder sin medvirkning til at noe
Storting blir holdt under fremmed innflytelse: "Den der adlyder en Befaling hvis

Hensikt er at forstyrre Stortingets Frihed og Sikkerhed, gjør sig derved skyldig i Forrederi mod Fædrelandet".

35 Avskåret fra å høre frie menns frie oppfatning har kongen og hans råd i disse dager måtte handle ut fra sin pliktfølelse og sin samvittighet, dypt og urokkelig overbevist om at alene ved å forlate landet kunne de fortsette å tjene landet.

Men det var en oppmuntring for alle dem som deltok i avgørelsen, å vite at den mann som med en så tålmodig tapperhet og likevekt hadde organisert landets 40 forsvar under de svære prøvelser, general Ruge, som representant for den kjempende hær som var helt enig i den.

Det var den 7.juni kongen og hans råd forlot Norge. Og i en dyp forstand var nettopp denne dag historisk riktig. Det nasjonale frigjøringsverk kunde ikke 45 lenger utføres i Norge. Alene ved å velge et oppholdssted hvor de kunne handle fritt var de i stand til å arbeide for landets politiske fremtid, kunne de vareta landets økonomiske interesser, kunne de gjøre en innsats for å forbedre hjelpen til at det hele okkuperte land som sult og nød kan komme til å true.

50 Svære prøvelser venter oss alle, sværest for dem som innen landets grenser lever under trykket av fremmed makt, avskåret fra enhver anledning til selvstendig prøvelse av kjensgjerninger og enhver adgang til de frimodige ytringer om statsstyrelsen som grunnloven forutsetter. Deres evne til å holde ut, deres vilje til å lyde ånden i landets lover og ikke fremmed maktsprog vil for smertelige år som 55 kommer, kunne bestemme Norges skjebne.

Vi utenfor landet er heldigere enn de er; for vi har bare mistet alt annet enn vår rett til fri tanke og fri tale og til uavkortet å lyde vår overbevisning og vår samvittighets røst; vi følger dem hjemme med vår dypeste sympati, med vår 60 deltagende medfølelse, forvisset om at enhver nordmann i dypet av sitt hjerte i denne tid føler at det er ett mål for våre ønsker og vår vilje: Ett land, ett folk, én Konge.

Kilde

65 C. J. Hambro - Taler i krig. Oslo, 1945.

Emner

Krig, Radiotale

70 **URI**
<https://www.virksommeord.no/tale/ett-folk-ett-land-en-konge>

75

80

85

90

95

100

105